

prof. dr hab. Grzegorz Łaszczyca
Katedra Postępowania Administracyjnego i Sądowoadministracyjnego
Wydział Prawa i Administracji
Uniwersytet Śląski w Katowicach

Recenzja

rozprawy doktorskiej mgr Anety Korcz - Maciejko

„Charakter prawny rozkazu personalnego”,

przygotowanej pod kierunkiem dra hab. prof. nadzw. Ludwika Żukowskiego,

Rzeszów 2016, ss. 262.

I. Uwagi ogólne.

1. Problematyka rozkazu personalnego stanowi fragment podstawowego dla prawa administracyjnego zagadnienia prawnych form działania administracji publicznej. Jest jednocześnie formą szczególną – formą z pogranicza sfery wewnętrznej i zewnętrznej administracji publicznej. Z uwagi na przyjętą formę decyzji administracyjnej należy jednak spoglądać na ten typ zachowania organu jako na formę zewnętrzną ze wszelkimi związanymi z tym konsekwencjami, także w sferze prawa administracyjnego procesowego. Skoro z woli ustawodawcy określone elementy administracyjnego stosunku służbowego zostały ocenione za doniosłe do tego stopnia, że poddano je ochronie właściwej dla decyzji administracyjnej, a nie ukształtowano ich w ramach polecenia służbowego czy też innego uregulowania charakterystycznego dla prawa pracy, to zasługują one w pełnym zakresie na takie traktowanie. Z tego też względu budzi wątpliwości m.in. ostatnia nowelizacja Kodeksu postępowania administracyjnego dokonana ustawą z dnia 7 kwietnia 2017 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania administracyjnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2017 r., poz. 935), która sprawy osobowe funkcjonariuszy i żołnierzy zawodowych różnicuje w stosunku do innych podmiotów uzyskujących w postępowaniu status strony postępowania. Wyłącza bowiem w tych sprawach zastosowanie zasady przyjaznej interpretacji (art. 7a § 2 pkt 2 k.p.a.) oraz zasady rozstrzygania wątpliwości co do stanu faktycznego na korzyść strony postępowania (art. 81a § 2 pkt 4 k.p.a.). Można rozważyć, czy wyłączenie to nie narusza zasady równego traktowania, a tym samym postawić pytanie o konstytucyjność dokonanego wyłączenia.

2. Doktorantka trafnie dostrzegła znaczenie zagadnienia rozkazu personalnego i materii tej poświęciła swoją rozprawę. Mimo doniosłej roli tej formy działania administracji zagadnienie to nie było do tej pory przedmiotem osobnego opracowania naukowego o charakterze monograficznym. Kwestie rozkazu personalnego były podejmowane w niektórych opracowaniach dotyczących stosunków służbowych, jednak nie były one ukierunkowane na wskazaną formę działania. Wybór tematu pracy zasługuje zatem na wysoką ocenę. Podjęte zagadnienie ma nie tylko doniosłe znaczenie w warstwie teoretycznej, stanowiąc udaną próbę naukowego uporządkowania tej materii, ale może mieć także istotny wpływ na orzecznictwo „służbowe”. Wyeksponowanie decyzji administracyjnej jako formy rozkazu personalnego skłania bowiem orzekającego do konieczności dostrzeżenia działania w sferze zewnętrznej, mimo ukierunkowania na rozwiązywanie problemów wewnątrzadministracyjnych.

3. Autorka oparła rozprawę na metodzie dogmatycznej. Dąży przede wszystkim do ustalenia treści norm prawnych oraz wskazania istniejących pomiędzy nimi związków, by w konsekwencji wyeksponować konstrukcję prawną rozkazu personalnego, zasadniczo co do jego elementów statycznych (postaci rozkazów, ich treści, przesłanek podejmowania), jak i w węższym zakresie elementów dynamicznych (czynności procesowych podejmowanych w postępowaniu kończącym się rozkazem personalnym). Przyjętą metodą Doktorantka posługuje się w sposób poprawny. Wielowątkowość poddanej analizie materii, jej szczegółowość, uzasadniały odstępianie od szerszego i odrębnego wykorzystania metody historycznej. Jej zastosowanie mogłoby zmniejszać przejrzystość pracy, wymagając – w obrębie zagadnień szczegółowych – zdecydowanego rozdzielania stanu obowiązującego i historycznego. Autorka zrezygnowała z metody prawnoporównawczej.

4. Układ rozprawy doktorskiej oceniam jako prawidłowy. Systematyka merytorycznej warstwy pracy zasługuje na dobrą ocenę. Autorka trafnie porządkuje – w formule ogólnej – poszczególne zagadnienia badawcze, nie tylko w warstwie całościowej, ale i w obrębie każdego z poruszanych problemów badawczych.

Wyodrębnia w pracy trzy zasadnicze problemy badawcze. Słusznie eksponuje w pierwszej kolejności kwestie statyczne w postaci istoty i charakteru prawnego rozkazu personalnego. Podkreślając już w tytule ujęcie teoretyczne jednoznacznie określa charakter prawny rozkazu personalnego jako aktu administracyjnego. Drugi fragment pracy, składający się z trzech zasadniczych części, obejmuje w pełni udaną propozycję wydzielenia trzech

podstawowych typów rozkazu personalnego – dwóch skonkretyzowanych, tj. rozkazu o mianowaniu na funkcjonariusza oraz rozkazu w sprawie mianowania na stopień służbowy, a jednego zbiorczego, trafnie ujętego w formule „rozkazów personalnych zmieniających stosunek służbowy”. Trzecia warstwa pracy odnosi się natomiast do „sfery realizacyjnej” już wydanego rozkazu personalnego i skierowana jest na weryfikację rozkazów personalnych w ogólności albo tylko ich skutków, tak w trybie zwyczajnym, jak i nadzwyczajnym.

Pozytywna ocena przyjętej systematyki rozprawy nie eliminuje możliwości zgłoszenia dwóch uwag co do przyjętego modelu konstrukcyjnego. Pierwsza dotyczy rozdziału I pracy, zatytułowanego „Teoretyczne ujęcie rozkazu personalnego jako aktu administracyjnego”. Wydaje się, że brakuje w tym zakresie szerszego spojrzenia na charakter rozkazu personalnego w kontekście miejsca tej formy w systemie form działania administracji publicznej w ogólności. Druga kwestia związana jest z warstwą procesową. Nie została ona ujęta w sposób wyczerpujący, a skoro niektóre elementy proceduralne poddano określonej analizie i ocenie (np. materię trybów nadzwyczajnych wzruszania decyzji administracyjnej), to można było rozważyć wydzielenie osobnego fragmentu dotyczącego odrębnych zasad, konstrukcji czy też czynności procesowych postępowania administracyjnego w sprawie załatwianej rozkazem personalnym – odmiennych czy też szczególnych w stosunku do ogólnego modelu wynikającego z kodeksu postępowania administracyjnego. Pozwoliłoby to na wyodrębnienie elementów charakterystycznych procedury wydawania rozkazu personalnego, tak technicznych, jak i orzeczniczych, w tym wskazanie elementów doniosłych w postępowaniu odwoławczym.

5. Doktorantka realizuje w pracy wymogi wypływające z zasad proporcjonalności i kompletności analizy podjętych problemów badawczych. W sposób wyważony poddaje ocenie poszczególne tematy badawcze. W odniesieniu do każdego z rozdziałów (poza ostatnim) dokonuje rzeczowego podsumowania przeprowadzonej analizy szczegółowej.

6. Rozprawa napisana jest poprawnym, dojrzałym językiem, z nielicznymi, jedynie drobnymi i z natury technicznymi, uchybieniami pisarskimi. Zasadniczo jest to język przejrzysty, choć można odnotować skłonność Doktorantki do budowania długich zdań, co nieraz w rezultacie prowadzi do utraty związku z częścią wstępną i końcową (np. na s. 48 można odnaleźć zdanie składające się z ponad 60 wyrazów, tracące wewnętrzną więź). Praca została należycie udokumentowana. Obejmuje niemal 130 pozycji literatury mimo tego, że podjęta w pracy materia nie jest zbyt często przedmiotem wypowiedzi naukowych.

Doktorantka poprawnie wykorzystwała nie tylko literaturę z zakresu polskiego prawa administracyjnego, zwłaszcza w dziale prawa ustrojowego, a jeszcze ściślej – prawa służbowego, ale także z zakresu prawa pracy czy też teorii prawa. Uwzględniła w sposób nader obszerny poglądy judykatury, w tym wypowiedzi SN, NSA, wojewódzkich sądów administracyjnych oraz sądów apelacyjnych.

7. Analizę zagadnienia wyznaczonego tytułem pracy Doktorantka trafnie rozpoczyna od ukazania istoty i charakteru prawnego rozkazu personalnego. Właściwie odnosi wskazaną formę działania do teoretycznej konstrukcji administracyjnego stosunku służbowego. Pewne wątpliwości nasuwa jednak kwestia wyodrębnionych przez Doktorantkę cech konstytutywnych tego stosunku. W części są to bowiem cechy każdego stosunku administracyjnoprawnego. Natury cech stosunku administracyjnego służbowego należałoby raczej poszukiwać w elementach jakimi są jego treść oraz determinowane tą treścią właściwości funkcjonariusza. Zastrzeżenia nasuwa także teza traktująca rozkaz personalny za akt wydawany w ramach administracyjnego stosunku służbowego (rozdział I pkt 3). Wydaje się, że akt nie tyle jest elementem stosunku służbowego („w ramach stosunku”), co czynnością kształtującą ten stosunek, w szczególności jego treść. Pozytywnie ocenić należy rozważania Doktorantki dotyczące cech konstrukcyjnych rozkazu personalnego, w szczególności poprzez ukazywanie relacji polecenia służbowego i rozkazu personalnego. Rzecz jednak w tym, że w istocie wskazane cechy omawiane są dopiero w ramach zagadnienia skutków prawnych rozkazu personalnego – „uwagi ogólne” (pkt 3.2.1) oraz w dalszych fragmentach zagadnienia skutków rozkazu. Można było także w tym zakresie mocniej zaakcentować formę zewnętrzną rozkazu personalnego. Autorka poprawnie ujmuje problematykę skutków prawnych rozkazu personalnego, prezentując ją osobno w odniesieniu do aktów nawiązujących i rozwiązujących stosunki służbowe, czyli do aktów o typowych cechach „zewnętrznych”, a osobno dla aktów w zakresie zmiany treści stosunku służbowego (akt z silną „warstwą wewnętrzną”). Na wysoką ocenę zasługują uwagi Doktorantki dotyczące skutków rozkazu personalnego w czasie.

W II rozdziale rozprawy Doktorantka podejmuje zagadnienie podstawowego i wstępnego rozkazu personalnego, tj. o mianowaniu na funkcjonariusza. Trafnie podkreśla jego rolę jako aktu pierwotnego, ze wskazaniem na cechę wtórności rozkazów pozostałych. Nie jest natomiast w pełni precyzyjna koncepcja wyodrębniania „warunków” mianowania i ich podział na materialne i procesowe, ze wskazaniem w tym ostatnim przypadku art. 107 § 2 k.p.a. Nader pozytywnie oceniam przeprowadzoną analizę przesłanek w postaci

dobrowolnego zgłoszenia się do służby, legitymowania się odpowiednim stanem zdrowia oraz spełnienia kwalifikacji wymaganych w danej służbie. Na tle tych zagadnień pojawiają się określone kwestie dyskusyjne, jednak z uwagi na ich węższy wymiar poruszone zostaną w ramach uwag szczegółowych. W sposób ciekawy Autorka prezentuje doniosłe dla analizowanej konstrukcji pytanie o obowiązek organu wydania rozkazu o mianowanie na funkcjonariusza. Nie jestem przekonany co do trafności operowania w tym przypadku pojęciem „roszczenie” o mianowanie, które może być w sferze prawa publicznego utożsamiane z publicznym prawem podmiotowym, w tym także o charakterze procesowym, czyli jako żądanie wydania określonej decyzji administracyjnej. Konstrukcja obowiązku organu mianowania na funkcjonariusza jest w mojej ocenie bardziej przejrzysta. Pozytywnie ocenić trzeba w tym fragmencie bardzo szczegółową analizę stanu prawnego w odniesieniu do poszczególnych funkcjonariuszy z rozgraniczaniem rozkazów względnie i bezwzględnie skutecznych. Słusznie Autorka dostrzega podstawę prawną ochrony w określonych przypadkach odmowy mianowania w przepisie art. 5 pkt 3 ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (dalej P.p.s.a.), w zakresie poczynionego w tym przepisie zastrzeżenia „chyba że obowiązek mianowania (...) wynika z przepisów prawa”. Pozytywnej oceny wymaga wyodrębnienie i podkreślenie znaczenia czynności złożenia ślubowania. Podzielić trzeba pogląd Doktorantki, że osoba przed złożeniem ślubowania nie jest funkcjonariuszem i nie ma obowiązku postępowania zgodnie z rotą ślubowania. Wątpliwości nasuwa natomiast teza, że ślubowanie jest warunkiem zawieszającym skuteczność rozkazu personalnego o mianowaniu na funkcjonariusza przy poczynionym zastrzeżeniu Autorki, że żaden przepis nie przypisuje ślubowaniu cechy warunku. W sytuacji, gdy mowa jest o warunku w rozumieniu art. 162 k.p.a. konieczne jest zawsze istnienie wyraźnej podstawy prawnej. Tej ostatniej wymaga bowiem nie tylko decyzja administracyjna, ale także dodana do decyzji klauzula dodatkowa.

Trzeci rozdział pracy obejmuje charakterystykę kolejnego rozkazu personalnego, tj. w sprawie mianowania na stopień służbowy. W ramach wprowadzenia Doktorantka dokonuje rzeczowego wyjaśnienia pojęcia stopnia służbowego oraz jego kwalifikowanych postaci, tj. stopnia etatowego i tytułu służbowego. Ukazuje także związek między rozkazem personalnym o mianowaniu na stanowisko i o mianowaniu na stopień służbowy. Trafnie zatrzymuje się dłużej na analizie problemu formy mianowania na stopień służbowy, rozgraniczając czynność wydania rozkazu personalnego o mianowaniu na stopień od aktu mianowania na stopień. Za dyskusyjny uznać można pogląd traktujący mianowanie za spełniające warunki stawiane zaświadczeniu, które co do zasady wydawane jest na wniosek.

W ramach problematyki skutków rozkazu personalnego o mianowaniu na stopień służbowy Autorka trafnie podkreśla zasadę dożywotności oddziaływania rozkazu (z odpowiednimi stopniami służbowymi), a także możliwy wymiar pośmiertności, także wiążący się z wydaniem zwykle tylko jeden raz rozkazu personalnego. Można zgłosić wątpliwości co do twierdzenia, że jest to akt o charakterze deklaratoryjnym. Nie przesądza o tym ocena „zasługi” (to kwestia oceny przesłanki i to dokonywanej aktualnie) ani też niemożność jego doręczenia. Szeroko prezentuje dalej Doktorantka zagadnienie związku wzajemnego kolejnych stopni służbowych i granic ich pozbawiania (w szczególności problem degradacji). Za wyczerpujące uznać trzeba uwagi dotyczące kompetencji Prezydenta RP w zakresie mianowania w korpusie najwyższych stopni służbowych i stosowanej przez Prezydenta RP formy prawnej działania (postanowienia).

W rozdziale IV rozprawy Doktorantka ukazuje ten typ rozkazu personalnego, który należy uznać za najtrudniejszy do wydzielenia i jednocześnie złożony (rozkaz zmieniający stosunek służbowy). Trudność ta tkwi w konieczności ścisłego rozdzielania aktów skierowanych tylko wewnątrz od rozkazów personalnych zewnętrznych, które jednak występują w granicach administracyjnego stosunku służbowego. Autorka trafnie sięga do kryterium istotności elementu stosunku służbowego. Wskazuje postacie tych rozkazów personalnych zmieniających oraz poddaje je pełnej charakterystyce. Podkreśla wąskie i szerokie ujęcie zmian stosunku służbowego, a także wykorzystuje kryterium zaskarżalności rozkazu na drodze sądowej. Wyczerpująco prezentuje problem grupy rozkazów personalnych, do których nie stosuje się przepisów k.p.a. Stawia jednak końcową tezę, że są to decyzje administracyjne, wyłączone spod kontroli instancyjnej oraz sądowej. Skłania to do pytania o rodzaj procedury, w której są podejmowane. Podany przykład dotyczący zgody na podjęcia zajęcia zarobkowego poza służbą – choć nie dotyczy stosunku służbowego wprost – ma jednak istotny wpływ na status funkcjonariusza jako osoby. Doktorantka dostrzega także akty przełożonego służbowego (m.in. opinie służbowe), które nie są decyzjami administracyjnymi.

Dwa końcowe rozdziały pracy (piąty i szósty) obejmują zagadnienia szeroko rozumianego wzruszania rozkazów personalnych. W pierwszej kolejności Doktorantka podkreśliła aspekt wzruszania skutków prawnych rozkazu personalnego w trybie zwykłym, w dalszej części odnosi się wprost do wzruszania rozkazów personalnych w trybach nadzwyczajnych. Rozgraniczenie oparte na wskazanych wyznacznikach (raz tylko skutki, dalej zaś cały rozkaz) uważam za w pełni trafne. W pierwszym przypadku wskazane w rozprawie tryby trudno zaliczyć do stanowiących wyjątek od zasady trwałości decyzji administracyjnej (art. 16 § 1 k.p.a.). Są to bowiem postępowania zwyczajne, prowadzone

w określonej nowej sprawie, których bezpośrednim celem nie jest weryfikacja doczasowego rozkazu personalnego. Takiego ich charakteru nie zmienia skutek, który prowadzi (może prowadzić) do wyeliminowania w całości skutków uprzedniego rozkazu personalnego. W drugim przypadku mowa jest już o klasycznym postępowaniu weryfikacyjnym nadzwyczajnym, opartym na przepisach k.p.a. lub przepisach szczególnych. Pozytywnie ocenić trzeba przyjętą przez Autorkę metodę prezentacji wskazanej problematyki. Z uwagi na doniosłość dla konstrukcji rozkazu personalnego Doktorantka w pełni zaprezentowała „procedury zwykłe” (m.in. w sprawie zwolnienia ze służby, skreślenia funkcjonariusza z ewidencji organu, w sprawie cofnięcia składnika przydziału służbowego). W odniesieniu do trybów nadzwyczajnych słusznie odstąpiła od szerszej prezentacji ich postaci w systemie weryfikacyjnym decyzji ostatecznych, a skupiła swoją uwagę na konkretnych już problemach związanych z ich stosowaniem. Szerzej potraktowała kwestie skutków decyzji o stwierdzeniu nieważności lub uchynieniu ostatecznego rozkazu personalnego (w tym zagadnienia reaktywacji stosunku służbowego, jak i zapory w powrocie do służby) oraz szczególnych trybów wzruszenia rozkazów personalnych na podstawie pragmatyk służbowych w związku z art. 163 k.p.a.

W ogólnej ocenie podkreślić należy, że recenzowana rozprawa prezentuje wysoki poziom rozważań, zarówno w ujęciu teoretycznym, jak i w analizie poglądów judykatury. Doktorantka we właściwy sposób przechodzi od zagadnień ogólnych do szczegółowych, zachowując niezbędne proporcje. Nie unika także formułowania własnych ocen. Nie poprzestaje w tym względzie tylko na przytoczeniu poglądów, w tym krytycznych, innych autorów, ale wyraża, zwykle trafne, nieraz dyskusyjne, własne stanowisko, uzasadniając przyjętą ocenę. Jak już wyżej podkreślono, pozytywnie ocenić trzeba przyjętą w pracy metodę zamieszczania podsumowania po każdym rozdziale pracy, niezależnie od podsumowania końcowego.

II. Uwagi szczegółowe.

W ramach uwag szczegółowych zasygnalizowania wymaga kilka problemów o różnym charakterze, także polemicznym, tak w aspekcie pozytywnym, jak i negatywnym. Zgłosić trzeba również jedną uwagę techniczną.

1. Lektura rozprawy wskazuje (m.in. ss. 197-198), że Doktorantka opowiada się za dopuszczalnością konstrukcji domniemania formy decyzji administracyjnej, np. w odniesieniu do takich czynności jak orzeczenia komisji lekarskiej o trwałej lub całkowitej niezdolności do służby czy też opinii o nieprzydatności do służby. Sięga do argumentu podkreślającego, że w przeciwnym razie będą to działania wymykające się kontroli. Wydaje się zaś, że stanowisko takie jest obarczone ryzykiem wydania decyzji bez podstawy prawnej. Należałoby się zastanowić nad innymi możliwościami, tj. traktowaniem ich jako akty wewnętrzne, a wówczas poddane byłyby ocenie w ramach wydania aktu głównego (prejudykant jako element stanu faktycznego dla wydania decyzji w sprawie) albo można by rozważyć traktowanie ich jako innych aktów zewnętrznych z zakresu administracji publicznej dotyczących uprawnień wynikających z przepisów prawa w rozumieniu art. 3 § 2 pkt 4 P.p.s.a.

2. Podobna sytuacja dotyczy poglądów na orzeczenia komisji lekarskich rozstrzygające o zdolności zdrowotnej kandydata do służby (s. 63), które – jak przyjmuje Doktorantka – bez względu na nazwę w przepisach prawa materialnego są decyzjami w rozumieniu art. 1 i 104 k.p.a. Wydaje się, że natura orzeczeń lekarskich, a w szczególności ich różnorodność, nie pozwala na taką bezwarunkową ocenę. Można odnotować przykład z zakresu regulacji „cywilnych”, jednocześnie o zasięgu powszechnym bowiem dotyczącym kierujących pojazdami, że orzeczenie lekarza uprawnionego z ośrodka medycyny pracy, dopuszczające nawet swoiste „odwołanie”, nie jest decyzją administracyjną, a uzyskanie przez orzeczenie negatywne cechy „ostatecznego” stanowi podstawę do cofnięcia uprawnienia do kierowania pojazdami.

3. Nie podzielam zapytywania Autorki o możliwości traktowania orzeczeń o zdolności do pełnienia służby za decyzję częściową. Inna jest natura decyzji częściowej, stanowiącej bezpośredni element rozstrzygnięcia głównego. Przyjęcie, że orzeczenie to jest decyzją raczej uprawniałoby do posługiwania się konstrukcją decyzji zależnych.

4. Nader pozytywnie ocenić trzeba uwagi dotyczące granic dopuszczalności drogi sądownoadministracyjnej w zakresie rozkazu personalnego w sprawie mianowania na stanowisko.

5. Dyskusyjny wydaje się problem uchylenia rozkazu personalnego o mianowaniu na oznaczony stopień w trybie art. 155 k.p.a. (s. 110). W każdym przypadku musiałby to być

rozkaz uznaniowy. Wydaje się, że kwestia ta wymagałaby rozważenia na gruncie instytucji wygaśnięcia decyzji w trybie określonym w art. 162 § 1 pkt 1 k.p.a.

6. Odnotowania wymagałby wyrok TK z dnia 12 maja 2015 r., P 46/13, OTK-A 2015/5/62, dotyczący przedawnienia wadliwości w postaci wydania decyzji z rażącym naruszeniem prawa. Stanowisko Doktorantki sugeruje, że nie ma tu żadnej cezurę czasowej (s. 156).

7. Zgłosić trzeba pewne zarzuty co do precyzji terminologicznej. Doktorantka używa m.in. określenia „tryb unieważnienia decyzji” (s. 142) czy też sugeruje postacie „specjalnych postępowań kończących się rozkazem personalnym wydanym w trybie zwykłym” (s. 48).

8. Z uwag technicznych zwrócić należy uwagę na jednostkowe przypadki uchybień przywoływanych w przypisach. Przykładowo, w przypisie 374 mowa jest o publikacji J. Łętowskiego, natomiast lektura rozprawy sugeruje, że chodzi o pogląd T. Zielińskiego.

III. Konkluzja.

Przedstawione powyżej uwagi, w dużej mierze o charakterze polemicznym, nie umniejszają pozytywnej oceny merytorycznej rozprawy. Stanowi ona oryginalne rozwiązanie problemu naukowego. Stwarza jednoznaczną podstawę do podkreślenia, że Doktorantka wykazuje ogólną wiedzę teoretyczną w zakresie prawa i postępowania administracyjnego oraz posiada umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Recenzowana rozprawa spełnia zatem wymagania określone w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2016 r., poz. 882 z późn. zm.).

Wnoszę zatem o podjęcie dalszych czynności w przewodzie doktorskim.

Katowice, dnia 23 czerwca 2017 r.


prof. dr hab. Grzegorz Łaszczyca